

[Kai Moltke.]

ved tiltrækning af opsparingens midler. Men drejer det sig samfundsmæssigt ikke om udartede kreditmisbrug, der burde gribes ind imod?

Med hensyn til *bankkredit*'s rolle i afbetalingshandelen oplyste direktør C. B. Andersen fra Handelsbanken i september 1964, at bankerne direkte finansierede automobil- og andet afbetalingssalg med ca. 1 milliard kroner om året. Men hertil må sikkert regnes med en indirekte finansiering ad omveje gennem bankfinansierede „investeringsselskaber“ o. lign., der har specialiseret sig i udlån til særlig høj rente og ikke mindst i afbetalingshandel. En grundig undersøgelse af bankkreditens samlede direkte og indirekte engagement på dette felt ville uden tvivl være særdeles ønskelig og nødvendig i forbindelse med den almindelige stramning af bankkrediten. Dette så meget mere når den højtærede økonomiminister har oplyst, at den aftale, Nationalbanken har indgået i februar i år med Bankernes Fællesrepræsentation, *ikke* indeholder nogen retningslinjer for kreditindskrænkningens retning: „*Det er blevet fastsat, at aftalerne skulle udformes således, at de ikke sigtede imod eller naturligt førte til, at man søgte at gribe ind i, til hvilke formål der ydes kredit. I overensstemmelse hermed er det overladt til de enkelte banker at fastlægge kriterierne for fordelingen af udlånene.*“ (Økonomiministerens svar til mig af 28. juli).

Betyder dette en Nationalbankkurs i retning af ingen hindringer at lægge i vejen for placering af milliardbeløb i finansiering af afbetalingshandel og kunstigt udvidet forbrug samtidig med, at bankkredit til produktive formål beskæres eller afvises, endog over for vigtige kommunale og offentlige bygge- og anlægsarbejder? Er økonomiminister og regering indstillet på at tolerere bankaktivitet i denne retning, eller agter man at indføre undersøgelse, kontrol og evt. samfundsmæssig korrigerende? Det er dog indlysende, at ekstraordinært høje renter ved finansiering af forbrugskredit også er med til at forringe investeringer på det normale obligationsmarked.

Jeg fik for nylig i denne forbindelse en henvendelse, i hvilken sagkyndige henledte

min opmærksomhed på nye former for forbrugskredit: visse københavnske firmaer i tæppebranchen m. m. afviste formelt køb på ratebetaling, men henviste samtidig til mulighed for at skaffe kunderne lån til kontant betaling af varen: visse investerings- eller vekselererfirmaer ydede lånene mod private pantebrevne med høj rente og med udbetaling af kun 70 pct. af pantebrevens pålydende værdi. Også sådanne manøvrer bør sikkert tages med i betragtning ved en eventuel undersøgelse vedrørende det private og stærkt konkurrerende pantebrevs-marked med superrenter.

Man bør heller ikke overse, at visse former for afbetalingssalg så at sige *påtvinges* forbrugerne takket være huller i boliglovgivningen: værter og ejendomsselskaber i den ældre boligmasse har således helt fornuftstridigt ret til at anskaffe *løsøreinstallationer* som køleskabe, vaskemaskiner o. lign. i lejlighederne, selv uden lejernes ønske og trods disses protester. Det er en masseforeteelse, fordi lejlighedernes såkaldte *brugsværdi* hermed øges, ligesom huslejen automatisk forhøjes ved, at der udøves et formynderskab over lejernes disponering over deres indtægter — trods alle statslige opfordringer til forbrugsbegrænsning og sparsommelighed.

Jeg er ganske klar over, at eventuelle indgreb for at hidføre en regulering af køb på afbetaling *ikke* bør have *social slagside* ved, at mindrebemidlede borgere afskæres f. eks. fra møbelindkøb ved hjemmenes etablering, men der må kunne findes både mere socialt prægede, billigere og mere rationelle former for etableringshjælp end det nuværende system af dyre indkøb på ratebetaling. Et passende udgangspunkt vil vel være en effektiv dirigering af kreditydelserne ud fra konsekvent *samfundsmæssige synspunkter* og ikke mindst indgreb mod fejlretningen af opsparingens midler og kreditydelserne med unormalt høje renteydelser som investeringskompas.

Jeg skal derfor konkretisere mit spørgsmål derhen: vil den højtærede økonomiminister og regeringen virke aktivt for mere samfundsmæssige kriterier ved fordelingen af bankkrediten, og vil regeringen gribe ind mod de tilstedeværende oplagte og udstrakte misbrug af afbetalingshandelen, der hoved-